

o neașteptată măsură, de siguranță și precizie a nuanțelor Emil Gaju, în rolul Soțului, și Lumina Tulgăra, în acela al Femeii. [Echivalentul românesc al numelui Svetlana, dacă de el e vorba, e totuși Luminița, ceea ce de altfel nici n-ar suna rău!]

În distribuție, excelentul actor Petru Vutcărașu figurează și ca prim interpret al rolului Tânărul. Ca regizor, a considerat, totuși, că la Oradea apariția în acest rol era mai importantă pentru colegul său, Gheorghe Grîu. Dacă mie, scriind acest lucru, mai că nu-mi vine să cred, dvs. ce părere aveți, stimați colegi de breaslă al lui Petru Vutcărașu? Din ce adîncuri de simțire românească vin oamenii ăștia! Ce-ar fi să fim mai atenți și la altceva decît la accentul lor!

VICTOR PARHON

P. S. Elvira Platon a primit Premiul pentru cea mai bună interpretare a unui rol feminin, iar Gheorghe Grîu, unul dintre premiate de interpretare a unui rol masculin. Numele lui Petru Vutcărașu nu figurează în palmaresul festivalului. Gestul său nu poate fi însă uitat atît de ușor.

Elvira Platon și Gheorghe Grîu

GĂBOR JÓZSEF «Cu fiecă plecare...»

O dată cu Gábor József moare ceva din teatrul orădean... O «pärticică» — spunea — din acest teatru sînt și eu... A murit! Imposibil!

Tocmai ne-am despărțit...

Așa a fost. Cu cîteva ore înainte proiecta un spectacol cu colegii secției române. Generos, le propunea un spectacol cu piesa «Psalmi de iarnă» pe care ar fi urmat s-o traducă și s-o monteze el însuși...

Prieten cu tinerii, el le dădea tuturor voie să i se adreseze cu apelativul «Joska» și să-i spună servus: în felul acesta maestrul încerca să-i ridice pe «puștii» teatrului la el...

În cele peste cinci decenii de teatru Joska a jucat sute de roluri. Dar ce spun a jucat! Cel mai adesea el a fost. Identificîndu-se cu personajele, artistul le insufla ceva din personalitatea sa puternică, inconfundabilă. A jucat sute de roluri cu aceeași neprefăcută bucurie: dramă, comedie, operetă, cabaret, comedie muzicală... A jucat Shakespeare și Shaw, Hubay, Brecht, Schiller, Dürrenmatt, Madách, Caragiale, Móricz Zsigmond, Méhes, Cehov, Hugo, Szigligeti, Lovinescu. Cînd «se odihnea» semna ca regizor spectacole de neuitat: cu predilecție comedii muzicale, operete, spectacole de cabaret. Ii făcea o imensă plăcere să binedispună spectatorul pe care-l stima

și-l prețuia ca nimeni altul.

El însuși era un tip vital, un om care iubea, poate la fel de tare ca scîndura scenei, viața: prețuia cum se cuvine o mîncare rafinată, un pahar de vin vechi, o femeie frumoasă... Era un înțelept. Ura prefăcătoria, nu era moralist: nu spunea niciodată nimănui ce să facă; cu toate acestea, știa ca nimeni altul să sfătuiască, povestînd «pilde» teatrale. O făcea cu farmec și umor inegalabile.

De o imensă franchețe, privirea lui intens albastră prețindea răspunsuri neocolite... A fost pînă în ceasul din urmă neliniștit, nemulțumit. Detesta lenea: voia să mai lucreze ceva, să mai creeze un rol, un spectacol...

Niciodată moartea nu este dreaptă, dar moartea lui Gábor Jóska înfîmplată în prețuia plecării în turneu cu «Psalmi de iarnă», ne apare tuturor simbolică. Ce poate însemna moartea unui artist, dacă nu o vremelnică plecare într-un turneu!

Cu el dispărea unul din marii artiști maghiari din Ardeal, ai generației «de aur»: Kovacs Gyorgy, Senkalszky, Solti, Hallasi. Ultimul mohican... Aidoma lui Manole Crudu din «Moartea unui artist», pe care l-a jucat magistral, Gábor József pleacă împăcat cu sine și cu semenii...

E.P.

MOARTEA UNUI ARTIST:

